Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (ósma izba)

z dnia 13 lipca 2017 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Rozporządzenie (WE) nr 44/2001 – Jurysdykcja w sprawach dotyczących ubezpieczenia – Ustawodawstwo krajowe ustanawiające na rzecz osoby poszkodowanej, pod pewnymi warunkami, prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi osoby odpowiedzialnej za spowodowanie wypadku – Klauzula prorogacyjna uzgodniona pomiędzy ubezpieczycielem i sprawcą szkody

W sprawie C-368/16

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Højesteret (sąd najwyższy, Dania) postanowieniem z dnia 20 czerwca 2016 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 6 lipca 2016 r., w postępowaniu:

**Assens Havn**

przeciwko

**Navigators Management (UK) Limited,**

TRYBUNAŁ (ósma izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes izby, M. Safjan (sprawozdawca) i D. Šváby, sędziowie,

rzecznik generalny: Y. Bot,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

– w imieniu Navigators Management (UK) Limited przez H. Nissena, advokat,

– w imieniu rządu belgijskiego przez L. Van den Broeck oraz J. Van Holm, działające w charakterze pełnomocników,

– w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Rubia Gonzáleza oraz A. Gavelę Llopis, działających w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Heller oraz L. Grønfeldt, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: duński.

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 pkt 5 i art. 14 pkt 2 lit. a) rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2001, L 12, s. 1 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 19, t. 4, s. 42).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy Assens Havn (portem miasta Assens, Dania) a towarzystwem ubezpieczeniowym Navigators Management (UK) Limited (zwanym dalej „Navigators Management") w przedmiocie naprawienia szkody wyrządzonej w infrastrukturze nabrzeża portu w Assens przez ubezpieczony przez to towarzystwo holownik.

### *Ramy prawne*

### *Prawo Unii*

*Rozporządzenie nr 44/2001*

3 Motywy 11 i 13 rozporządzenia nr 44/2001 mają następujące brzmienie:

„(11)

Przepisy o jurysdykcji powinny być w wysokim stopniu przewidywalne i powinny zależeć zasadniczo [co do zasady] od miejsca zamieszkania pozwanego, a tak ustalona jurysdykcja powinna mieć miejsce zawsze [być zawsze dostępna], z wyjątkiem kilku dokładnie określonych przypadków, w których ze względu na przedmiot sporu lub umowę stron uzasadnione jest inne kryterium powiązania [uzasadniony jest inny łącznik] […].

[…]

(13) W sprawach dotyczących ubezpieczenia, umów z udziałem konsumentów [zawieranych z konsumentami] i z zakresu prawa pracy strona słabsza powinna być chroniona przez przepisy jurysdykcyjne dla niej bardziej korzystne niż przepisy ogólne".

4 W art. 8–14 sekcji 3 rozdziału II tego rozporządzenia, zatytułowanej „Jurysdykcja w sprawach dotyczących ubezpieczenia", zawarte są zasady ustalania jurysdykcji w sprawach dotyczących ubezpieczenia.

5 Zgodnie z art. 8 owego rozporządzenia:

„Bez uszczerbku dla art. 4 i art. 5 pkt 5 w sprawach dotyczących ubezpieczenia jurysdykcję określa niniejsza sekcja".

6 Artykuł 9 ust. 1 rozporządzenia nr 44/2001 stanowi:

„Ubezpieczyciel mający miejsce zamieszkania [lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego może być pozwany:

a) przed sądy państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę];

b) w innym państwie członkowskim w przypadku powództw ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uposażonego z tytułu ubezpieczenia – przed sąd miejsca, w którym powód ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę] […]

[…]”.

7 Zgodnie z art. 10 tego rozporządzenia:

„W odniesieniu do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej lub ubezpieczenia nieruchomości ubezpieczyciel może być ponadto pozwany przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Tę samą zasadę stosuje się, jeżeli ruchomości i nieruchomości objęte są tą samą umową ubezpieczenia, a powstała na nich szkoda wynika z tego samego zdarzenia”.

8 Zgodnie z art. 11 ust. 2 owego rozporządzenia:

„Przepisy art. 8, 9 i 10 mają zastosowanie do powództw wytoczonych przez poszkodowanego bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi, jeżeli takie bezpośrednie powództwo jest dopuszczalne”.

9 Artykuł 13 tego samego rozporządzenia przewiduje:

„Od przepisów niniejszej sekcji można odstąpić na podstawie umowy tylko wówczas:

[…]

2) jeżeli przyznaje ona ubezpieczającemu, ubezpieczonemu lub uposażonemu z tytułu ubezpieczenia uprawnienie do występowania przed sądy inne niż wymienione w niniejszej sekcji; lub

3) jeżeli została ona zawarta między ubezpieczającym a ubezpieczycielem, którzy w chwili zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania [lub siedziby] lub zwykłego pobytu w tym samym państwie członkowskim, celem uzasadnienia jurysdykcji sądów tego państwa także wówczas, gdy zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło za granicą, chyba że taka umowa nie jest dopuszczalna według prawa tego państwa; lub

[…]

5) jeżeli dotyczy ona umowy ubezpieczenia obejmującej jedno lub więcej ryzyk, wymienionych w art. 14”.

10 Zgodnie z art. 14 rozporządzenia nr 44/2001:

„Do zakresu regulacji art. 13 pkt 5 należą następujące ryzyka:

1) wszelkie szkody:
   a) w statkach morskich, urządzeniach umieszczonych na wodach przybrzeżnych lub na morzu otwartym albo w statkach powietrznych, wynikłe z ryzyk związanych z ich używaniem w celach gospodarczych;

[…]

2) odpowiedzialność wszelkiego rodzaju, z wyjątkiem odpowiedzialności za szkody na osobie pasażerów lub za szkody w ich bagażu:
   a) wynikająca z używania lub eksploatacji statków morskich, urządzeń lub statków powietrznych, o których mowa w pkt 1 lit. a), chyba że – co dotyczy tych ostatnich – przepisy prawne państwa członkowskiego, w którym statek powietrzny został wpisany do rejestru, zakazują zawierania umów dotyczących jurysdykcji w sprawach ubezpieczenia od takich ryzyk;

[…]".

11 Artykuł 23 owego rozporządzenia, należący do sekcji 7 tegoż rozdziału II, zatytułowanej „Umowa dotycząca jurysdykcji", stanowi w ust. 1 i 5:

„1. Jeżeli strony, z których przynajmniej jedna ma miejsce zamieszkania [lub siedzibę] na terytorium państwa członkowskiego, uzgodniły, że sąd lub sądy państwa członkowskiego powinny rozstrzygać spór już wynikły albo spór przyszły mogący wyniknąć z określonego stosunku prawnego, to sąd lub sądy tego państwa członkowskiego mają jurysdykcję. Sąd lub sądy tego państwa członkowskiego mają jurysdykcję wyłączną, o ile strony nie uzgodniły czego[ś] innego. Taka umowa dotycząca jurysdykcji musi być zawarta:

a) w formie pisemnej lub ustnej potwierdzonej na piśmie; lub

b) w formie, która odpowiada praktyce przyjętej między stronami; lub

c) w handlu międzynarodowym – w formie odpowiadającej zwyczajowi handlowemu, który strony znały lub musiały znać i który strony umów tego rodzaju w określonej dziedzinie handlu powszechnie znają i którego stale przestrzegają.

[…]

5. Umowy dotyczące jurysdykcji i odpowiednie przepisy zawarte w warunkach powołania »trustu« nie wywołują skutku prawnego, jeżeli są sprzeczne z przepisami art. 13, 17 i 21 albo jeżeli sądy, których jurysdykcja została wyłączona przez strony w umowie, mają wyłączną jurysdykcję na podstawie art. 22".

12 Rozporządzenie nr 44/2001 zostało uchylone przez art. 80 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. 2012, L 351, s. 1). To ostatnie rozporządzenie stosuje się, na mocy jego art. 81 akapit drugi, od dnia 10 stycznia 2015 r.

*Umowa WE–Dania*

13 Umowa pomiędzy Wspólnotą Europejską a Królestwem Danii w sprawie właściwości sądów oraz uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Brukseli w dniu 19 października 2005 r. (Dz.U. 2005, L 299, s. 62, zwana dalej „umową WE–Dania"), zatwierdzona w imieniu Wspólnoty decyzją 2006/325/WE Rady z dnia 27 kwietnia 2006 r. (Dz.U. 2006, L 120, s. 22), ma na celu zapewnienie stosowania przepisów rozporządzenia nr 44/2001 oraz przepisów wykonawczych do niego w stosunkach pomiędzy Unią Europejską a Królestwem Danii. Zgodnie z art. 12 ust. 2 tej umowy weszła ona w życie w dniu 1 lipca 2007 r. (Dz.U. 2007, L 94, s. 70).

14 Preambuła umowy WE–Dania ma następujące brzmienie:

„[…]

Uwzględniając, że Trybunał Sprawiedliwości [Unii Europejskiej] powinien na takich samych warunkach być właściwy do orzekania w trybie prejudycjalnym w sprawach dotyczących ważności i interpretacji niniejszej umowy wnoszonych przez duński sąd lub trybunał, oraz że duńskie sądy i trybunały, w odniesieniu do wykładni [rozporządzenia nr 44/2001] oraz przepisów wykonawczych do niego, powinny wobec tego zwracać się z wnioskami o wydanie orzeczeń prejudycjalnych na takich samych warunkach jak sądy i trybunały innych państw członkowskich,

[…]”.

15 Artykuł 2 ust. 1 tej umowy, zatytułowany „Właściwość sądów oraz uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych”, ma następujące brzmienie:

„W stosunkach pomiędzy [Unią] a [Królestwem Danii] zastosowanie mają, zgodnie z prawem międzynarodowym, przepisy [rozporządzenia nr 44/2001], które jest załączone do niniejszej umowy i stanowi jej część, wraz z przepisami wykonawczymi przyjętymi na mocy postanowień art. 74 ust. 2 tego rozporządzenia oraz – w odniesieniu do przepisów wykonawczych przyjętych po wejściu w życie niniejszej umowy – wdrożonymi przez [Królestwo Danii] w sposób, o którym mowa w art. 4 niniejszej umowy, a także wraz z przepisami przyjętymi na mocy art. 74 ust. 1 tego rozporządzenia”.

16 Artykuł 6 umowy WE–Dania, zatytułowany „Właściwość Trybunału Sprawiedliwości [Unii Europejskiej] w odniesieniu do interpretacji umowy”, stanowi w ust. 1:

„W przypadku gdy kwestia dotycząca ważności bądź interpretacji niniejszej umowy podnoszona jest w sprawie toczącej się przed sądem lub trybunałem duńskim, sąd lub trybunał ten zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości o wydanie orzeczenia w danej sprawie w każdym przypadku, gdy tego samego wymagano by w takich samych okolicznościach od sądu albo trybunału innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w odniesieniu do [rozporządzenia nr 44/2001] i przepisów wykonawczych do niego, o których mowa w jego art. 2 ust. 1”.

### *Prawo duńskie*

17 Paragraf 95 forsikringsaftaleloven (ustawy o umowach ubezpieczenia) stanowi:

„1. Jeżeli odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczonego wobec poszkodowanego została stwierdzona, a kwota odszkodowania ustalona, wówczas poszkodowany – w zakresie, w jakim jego roszczenia nie zostały zaspokojone – wstępuje w prawa przysługujące ubezpieczonemu wobec towarzystwa.

2. Poszkodowany wstępuje również w prawa ubezpieczonego wobec towarzystwa, jeżeli na jego wierzytelność z tytułu odszkodowania ma wpływ likwidacja, upadłość, układ z wierzycielami lub restrukturyzacja zadłużenia ubezpieczonego. Jeśli roszczenie poszkodowanego nie zostało zaspokojone, może on domagać się od towarzystwa zaspokojenia całości wierzytelności z tytułu odszkodowania. W przypadkach, o których mowa w pkt 1, towarzystwo informuje ubezpieczonego w rozsądnym terminie o tym, że zostało powiadomione o istnieniu wierzytelności z tytułu odszkodowania”.

***Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne***

18 Jesienią 2007 r. szwedzka spółka Skåne Entreprenad Service AB (zwana dalej „Skåne Entreprenad") zleciła transport buraków cukrowych do fabryki w Nykøbing Falster (Dania). Część transportu była przewożona statkiem z Assens (Dania) do Nakskov (Dania). Na potrzeby tego transportu spółka Skåne Entreprenad wyczarterowała holowniki i lichtugi, w tym holownik Sea Endeavour I, oraz wykupiła ubezpieczenie w towarzystwie Navigators Management.

19 Polisa ubezpieczeniowa zawierała w szczególności następujące postanowienia:

*„Wybór prawa właściwego i sądów właściwych Niniejsza umowa ubezpieczenia podlega przepisom prawa Anglii i Walii i powinna być interpretowana zgodnie z tym prawem, a każda ze stron wyraża zgodę na poddanie się wyłącznej jurysdykcji sądów Anglii i Walii".*

20 Ponadto warunki ubezpieczenia Navigators Management stanowiły, co następuje:

*„7) Prawo właściwe, postępowanie w przypadku sporów i rozstrzyganie sporów Niniejsza umowa ubezpieczenia podlega przepisom prawa angielskiego i powinna być interpretowana zgodnie z tym prawem. W szczególności podlega ona przepisom Marine Insurance Act 1906 [brytyjskiej ustawy o ubezpieczeniach morskich z 1906 r.], ze zmianami, które to przepisy uznaje się za stanowiące część składową niniejszej umowy. Niniejsza umowa ubezpieczenia, w tym wszelkie wynikające z niej lub mające z nią związek spory, podlegają wyłącznej właściwości High Court of Justice (England & Wales) [sądu wyższej instancji (Anglia i Walia)] w Londynie [(Zjednoczone Królestwo)]".*

21 W dniu 24 listopada 2007 r., gdy holownik Sea Endeavour I przemieszał się w porcie w Assens, doszło do uszkodzenia infrastruktury nabrzeżnej. Strony w postępowaniu głównym spierają się zarówno co do sposobu powstania szkody, jak i co do tego, kto za nią odpowiada.

22 Ponieważ spółka Skåne Entreprenad została postawiona w stan upadłości, Assens Havn wytoczył powództwo bezpośrednio przeciwko Navigators Management, występującemu jako ubezpieczyciel domniemanego sprawcy szkody, przed Sø- og Handelsret (sąd morski i gospodarczy, Dania), domagając się zasądzenia od tego towarzystwa na jego rzecz kwoty 1 310 536 koron duńskich (DKK) (około 176 270 EUR) tytułem odszkodowania za wspomnianą szkodę.

23 Sąd ów, po rozpatrzeniu kwestii jurysdykcji w postępowaniu szczególnym, wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 r. odrzucił powództwo ze względu na brak jurysdykcji sądów duńskich, stwierdziwszy, że klauzula prorogacyjna uzgodniona pomiędzy stronami umowy ubezpieczenia była skuteczna również wobec poszkodowanego. Od tego wyroku Assens Havn odwołał się do sądu odsyłającego.

24 Zdaniem sądu odsyłającego zasadniczą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia jest pytanie, czy Assens Havn, któremu na mocy § 95 ust. 2 ustawy o umowach ubezpieczenia przysługuje prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko towarzystwu zapewniającemu ochronę ubezpieczeniową sprawcy szkody, jest związany klauzulą prorogacyjną figurującą w umowie ubezpieczenia zawartej pomiędzy Skåne Entreprenad i Navigators Management, zgodnie z art. 13 pkt 5 rozporządzenia nr 44/2001 w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia. Odpowiedź twierdząca na to pytanie oznaczałaby, że Sø- og Handelsretten (sąd morski i gospodarczy) słusznie odrzucił powództwo Assens Havn jako niedopuszczalne.

25 Sąd odsyłający zaznacza, że o ile zgodnie z prawem duńskim poszkodowany nie może, co do zasady, wytoczyć powództwa bezpośrednio przeciwko towarzystwu zapewniającemu ochronę ubezpieczeniową sprawcy szkody, o tyle § 95 ustawy o umowach ubezpieczenia przewiduje taką możliwość, przykładowo w sytuacji, gdy ubezpieczający zostanie postawiony w stan upadłości, co ma miejsce w rozpatrywanej sprawie.

26 W tych okolicznościach Højesteret (sąd najwyższy, Dania) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 13 pkt 5 w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) rozporządzenia nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, iż poszkodowany, który zgodnie z prawem krajowym może wytoczyć powództwo bezpośrednio przeciwko towarzystwu zapewniającemu ochronę ubezpieczeniową sprawcy szkody, jest związany klauzulą prorogacyjną zawartą w sposób ważny [skutecznie uzgodnioną] między ubezpieczycielem a ubezpieczającym zgodnie z art. 13 pkt 5 w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia?”.

***W przedmiocie pytania prejudycjalnego***

27 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający pragnie w istocie ustalić, czy art. 13 pkt 5 rozporządzenia nr 44/2001,w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że poszkodowany, któremu przysługuje prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy poniesionej przez niego szkody, jest związany klauzulą prorogacyjną uzgodnioną pomiędzy tymże ubezpieczycielem a sprawcą szkody.

28 Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy odwołać się do systematyki i celów sekcji 3 rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001.

29 W tym zakresie należy przypomnieć, że sekcja 3 rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001 ustanawia autonomiczny system podziału jurysdykcji w sprawach dotyczących ubezpieczeń (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 2005 r., Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, pkt 29).

30 Podobnie jak w przypadku spraw dotyczących pracowników i konsumentów, powództwa dotyczące ubezpieczenia charakteryzują się pewnym brakiem równowagi pomiędzy stronami (zob. podobnie wyrok z dnia 26 maja 2005 r., GIE Réunion européenne i in., C-77/04, EU:C:2005:327, pkt 22), który to brak równowagi zasady przewidziane w art. 8 sekcji 3 rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001 mają na celu skorygować, ustanawiając na rzecz strony słabszej przepisy jurysdykcyjne bardziej dla niej korzystne niż przepisy ogólne (zob. podobnie wyrok z dnia 17 września 2009 r., Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, pkt 40).

31 W szczególności przepisy te ułatwiają sytuację osoby, która ponosi szkodę objętą ubezpieczeniem, umożliwiając jej wytoczenie powództwa przeciwko odpowiedniemu ubezpieczycielowi w szczególności przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, pod warunkiem że prawo krajowe dopuszcza takie powództwo bezpośrednie.

32 W rozpatrywanej sprawie, jak wynika z pkt 24 i 25 niniejszego wyroku, sąd odsyłający, do którego należy interpretacja jego prawa krajowego, stoi na stanowisku, że § 95 ust. 2 ustawy o umowach ubezpieczenia, mającej zastosowanie do sporu w postępowaniu głównym, daje poszkodowanemu prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi w rozumieniu art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 44/2001.

33 W odniesieniu do kwestii skuteczności klauzuli prorogacyjnej wobec osoby, która poniosła szkodę objętą ubezpieczeniem, należy zauważyć, po pierwsze, że zgodnie z art. 13 pkt 5 rozporządzenia nr 44/2001 w związku z jego art. 14 pkt 2 lit. a) klauzulą taką można ustanowić odstępstwo od przepisów zawartych w sekcji 3 tego rozporządzenia, w szczególności w przypadku umów ubezpieczenia odpowiedzialności wszelkiego rodzaju wynikającej z używania lub eksploatacji statków morskich.

34 Po drugie, bezsporne jest, że art. 11 ust. 2 rozporządzenia nr 44/2001, na mocy którego art. 8–10 tego rozporządzenia mają zastosowanie do powództw wytoczonych przez poszkodowanego bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi, nie dotyczy art. 13 i 14 tego rozporządzenia, a tym samym umów prorogacyjnych.

35 Z systematyki przepisów sekcji 3 rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001 nie wynika zatem, aby klauzula prorogacyjna mogła być skuteczna wobec poszkodowanego.

36 W tym względzie Trybunał miał już okazję zaznaczyć, że w sprawach dotyczących ubezpieczeń możliwość zawierania umów prorogacyjnych podlega ściśle ograniczeniom wynikającym z celu ochrony osoby ekonomicznie słabszej (zob. podobnie wyrok z dnia 12 maja 2005 r., Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, pkt 31).

37 Artykuł 13 rozporządzenia nr 44/2001 wymienia zatem w sposób wyczerpujący przypadki, w których strony mogą odstąpić od zasad ustanowionych w sekcji 3 rozdziału II tego rozporządzenia.

38 Ponadto, zgodnie z art. 23 ust. 5 tego rozporządzenia, umowy prorogacyjne nie wywołują skutku prawnego, jeżeli są sprzeczne z przepisami wspomnianego art. 13. Z powyższych przepisów wynika, że rozporządzenie nr 44/2001 ustanawia system, w którym odstępstwa od zasad dotyczących jurysdykcji w sprawach dotyczących ubezpieczeń należy interpretować w sposób ścisły (zob. analogicznie wyrok z dnia 12 maja 2005 r., Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, pkt 31).

39 Ponadto należy podkreślić, że sytuacja osoby trzeciej ponoszącej szkodę objętą ubezpieczeniem jest jeszcze bardziej odległa od stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego obowiązuje klauzula prorogacyjna, niż rozpatrywana w wyroku z dnia 12 maja 2005 r., Société financière et industrielle du Peloux (C-112/03, EU:C:2005:280), sytuacja uposażonego z tytułu ubezpieczenia, który nie wyraził wyraźnej zgody na obowiązywanie takiej klauzuli.

40 Należy zatem uznać, że klauzula prorogacyjna figurująca w umowie zawartej między ubezpieczycielem i ubezpieczającym nie może być skuteczna wobec osoby, która poniosła szkodę objętą ubezpieczeniem i która zamierza wystąpić bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi przed sądem właściwym dla miejsca, gdzie nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, jak zostało przypomniane w pkt 31 niniejszego wyroku, lub przed sądem właściwym dla miejsca, w którym osoba ta ma miejsce zamieszkania, którą to możliwość Trybunał uznał w swym wyroku z dnia 13 grudnia 2007 r., FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792, pkt 31).

41 Rozszerzenie na poszkodowanych obligatoryjnych skutków klauzul prorogacyjnych opartych na przepisach art. 13 i 14 rozporządzenia nr 44/2001 mogłoby bowiem uniemożliwić osiągnięcie celu realizowanego przez sekcję 3 rozdziału II tego rozporządzenia, którym jest ochrona strony słabszej pod względem ekonomicznym i prawnym (zob. podobnie wyrok z dnia 17 września 2009 r., Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, pkt 40).

42 W świetle powyższych rozważań art. 13 pkt 5 rozporządzenia nr 44/2001 w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że poszkodowany, któremu przysługuje prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy poniesionej przez niego szkody, nie jest związany klauzulą prorogacyjną uzgodnioną pomiędzy tymże ubezpieczycielem a tymże sprawcą szkody.

*W przedmiocie kosztów*

43 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (ósma izba) orzeka, co następuje:

**Artykuł 13 pkt 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych w związku z art. 14 pkt 2 lit. a) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że poszkodowany, któremu przysługuje prawo do wytoczenia powództwa bezpośrednio przeciwko ubezpieczycielowi sprawcy poniesionej przez niego szkody, nie jest związany klauzulą prorogacyjną uzgodnioną pomiędzy tymże ubezpieczycielem a tymże sprawcą szkody.**

Podpisy